

#SolidaireSamenleving: vijf ideeën voor Nederland na corona

Wat de coronacrisis ons leert, is iets wat we eigenlijk al wisten: we staan er samen voor. Even gaat het niet meer over concurrentie of economisch gewin. Alles draait nu om samenwerking. Voor de gezondheid van ons als individuen, maar ook voor de gezondheid van onze samenleving.

Terwijl de economie op pauze wordt gezet, komt de samenleving in actie:

We zien een massale inzet om ziekenhuizen klaar te stomen, miljardeninvesteringen om bedrijven en banen overeind te houden, een overweldigende hoeveelheid burgerinitiatieven om elkaar ook mentaal door de crisis te helpen.

Het is deze solidariteit waar we aan vast moeten houden, als we nadenken over hoe we onze samenleving inrichten. Want de coronacrisis laat ook zien waar ons economisch systeem tekortschiet. Het legt de kwetsbaarheid van onze samenleving genadeloos bloot. De klappen vallen opnieuw op de plekken waar ze het hardst aankomen.

Jarenlang rechtse politiek heeft ervoor gezorgd dat onze publieke sector is verzwakt en de sociale zekerheid is uitgehold.

Ook heeft overal de laagste prijs voor willen betalen ons afhankelijk gemaakt van anderen, waarmee zelfs onze veiligheid in gevaar is gebracht. We zijn afhankelijk van China voor mondkapjes, afhankelijk van de VS voor beademingsapparatuur, afhankelijk van de farmaceutische industrie voor vaccinonderzoek. We zijn kwetsbaarder dan we dachten. Corona laat dat scherp zien.

We zijn kwetsbaarder dan we dachten. Corona laat dat scherp zien.

Het is te makkelijk om te zeggen dat we gewoon pech hadden dat deze pandemie ons trof; dat we er niks aan hadden kunnen doen. Dat zou hetzelfde zijn als we na de watersnoodramp van 1953 hadden gezegd: ‘stormvloed en springtij tegelijkertijd is gewoon pech. Maar ach, kan gebeuren, laten we op de oude voet doorgaan.’ Dat deden we niet. We zijn ons tegen het watergeweld gaan wapenen. We kwamen met het Deltaplan.

Het Deltaplan herbouwde niet alleen wat was verwoest, maar zorgde dat zo’n ramp nooit meer kon gebeuren. Nu hebben we ook zo’n plan nodig. Voor de uitdagingen van deze tijd. Een plan om de gezondheidscrisis achter ons te laten, de economische crisis te stoppen, en de klimaatverandering aan te pakken.

Als we de juiste keuzes maken, kan dit een keerpunt zijn.

Als we nu de juiste keuzes maken, kan deze tijd een keerpunt zijn. Dan kan dit het begin zijn van een rechtvaardiger economisch systeem, waarin niet geldt of de laagste prijs, maar welzijn voorop staat.

Dit zijn onze vijf ideeën voor Nederland na corona:

1. Solidariteit bij het betalen van de rekening

De eerste vraag die we moeten stellen is: Wie betaalt de rekening voor deze crisis?

Dat moeten we anders oplossen dan na de crisis van 2008. Toen bleven de bedrijfswinsten op peil en betaalde de samenleving de rekening.

- Het geldt dat grote bedrijven nu krijgen om niet failliet te gaan en om de werkgelegenheid te behouden moet een lening zijn. Na de crisis moet iedere euro worden terugbetaald aan de samenleving.
- Het belastingstelsel moet hervormd worden. We moeten grote vermogens zwaarder belasten, net als de winsten van grote bedrijven. Nu betalen sommige bedrijven helemaal geen belasting. Aan die belastingontwijking maken we een einde.

2. Solidariteit in ons klimaatbeleid

Terwijl we investeren om onze economie er weer bovenop te krijgen, moeten we gaan bouwen aan een groene economie. Elke persconferentie deze weken maakt de regering duidelijk te handelen naar het advies van de experts. Het klinkt zo logisch, maar toch gebeurt dat nog niet in de aanpak van de klimaatcrisis. Experts waarschuwen al jaren: er is geen tijd om nog langer te wachten. Toch zijn er nu geluiden van rechtse politici die zeggen dat we maar even een pas op de plaats moeten maken. Maar de tijd van uitstel is voorbij. We moeten juist versnellen. Wij willen:

- Een klimaatinvesteringsfonds om plannen te financieren die de CO₂-uitstoot verminderen en ons op weg helpen naar een nieuwe economie. Voor investeringen in openbaar vervoer, waterstof, duurzame energie, en de bouw van betaalbare woningen.

- Een stevige CO2-belasting voor het bedrijfsleven. In de nieuwe economie wordt schoon en rechtvaardig produceren beloond en is de regel 'de vervuiler betaalt'.

3. Solidariteit met de publieke sector

In deze donkere dagen doen we een beroep op de mensen en sectoren waar in betere tijden op bezuinigd is. We zien nu wat de vitale beroepen zijn. Mensen die als schoonmaker of thuiszorgmedewerker nu ons land draaiende houden, doen dat tegen een salaris waarvan ze amper rond kunnen komen. We mogen het niet alleen bij applaus laten. Wij willen:

- Het loon van de mensen in de thuiszorg, verpleging, en schoonmaak verhogen.
- De artsen, verpleegkundigen en verzorgenden laten meebeslissen over de zorg en het beleid in hun ziekenhuis, verpleeghuis of thuiszorgorganisatie.

4. Solidariteit in de zorg

Tijdens de coronacrisis is er geen concurrentie tussen ziekenhuizen, alleen maar samenwerking. De overheid nam de leiding bij de verdeling van patiënten over ziekenhuizen en bijvoorbeeld het aankopen van beademingsapparaten. Ook buiten crisistijd moet samenwerking tussen ziekenhuizen het uitgangspunt zijn. Dat geldt ook voor de geestelijke gezondheidszorg en de thuiszorg. Wij willen:

- De leiding over de zorg terug in publieke handen. We organiseren de zorg niet via marktwerking maar via samenwerking.
- De macht van de farmaceutische industrie breken en binnen de Europese Unie zelf de ontwikkeling en productie van vaccins en medicijnen ter hand nemen.

5. Solidariteit op de arbeidsmarkt

We moeten investeren in een veel sterker sociaal vangnet. De noodzaak daarvan zien we nu meer dan ooit. Mensen die van een onzeker contract moeten rondkomen zijn in goede tijden onmisbaar voor de winst van bedrijven, maar zitten nu van de een op de andere dag zonder werk en inkomen. Flexwerkers en zzp'ers betalen de prijs. Maar een bedrijf is meer dan een machine om winst te maken. Het is een gemeenschap, in goede en slechte tijden. Wij willen:

- Dat iedere werkende in Nederland, ongeacht contractvorm, een goed vangnet krijgt.
- Een einde aan uitbuiting op de arbeidsmarkt. We maken een einde aan payrollconstructies, nulurencontracten en schijnzelfstandigen.

Deze tijd laat zien wat er echt toe doet. Niet de winsten, maar het welzijn van mensen.

Het wordt tijd dat we onze maatschappij daarop gaan inrichten.

Rechtse politiek zal de rekening van de crisis opnieuw neer willen leggen bij burgers die het al zwaar hebben. Ze zullen de aanpak van klimaatverandering opnieuw willen uitstellen.

Het is aan ons om ervoor te zorgen dat de solidariteit die we nu zien, een blauwdruk wordt voor de samenleving van morgen. Voor een wereld die eerlijker, gezonder en duurzamer is.

Het is aan ons om ervoor te zorgen dat de solidaire samenleving er komt.

Doe mee.

- Jesse Klaver